

אד

2497

פרוטוקול מס. 20/ג'

מישיבת ועדת החינוך והתרבות
התקיימה ביום ד', כ"ט בשבט, תשי"ח - 19.2.1958 בשעה 9.00

נ כ ח ד -

- חברי הוועדה:
- פרטיץ . ש.
  - היו"ר . ש.
  - הקטין . ד.
  - זוערץ . פ.
  - יהודה . ח.
  - כפרית . ש.
  - מגורי-כהן . ח.
  - סמילנסקי . י.
  - רזיאל-נאור . א.

מוזמנים:

ד"ר אבידור
ד"ר כצנלבוגן
מר שריד

מסעם משרד החינוך והתרבות

סדר-היום: תקציב משרד החינוך והתרבות לשנת 1958/59.

היו"ר ש. פרטיץ: אני פותחת את הישיבה.

ארשה לעצמי קודם כל לשאול את שאלותי. השאלה שביקשתי לשמוע עליה מפי ד"ר כצנלבוגן - שאלה הפנסיה - הנוא במקומה. על סדר-היום של הוועדה: מערכת החינוך היסודי, החינוך המסלים, התיכון והגבוה. אני פותחת בשאלת החינוך היסודי.

הייתי חפצה קודם כל לדעת מתי נכתבו דברי-ההסבר לתקציב, באיזה חודש - האם אחרי ספקר חנוכה או קודם לכן. (מר שריד: לפני המפקד) פירוש הדבר שהם צריכים להיות סותאמי-מלסטטיסטיקה של הלשכה לסטטיסטיקה של הממשלה. המספרים שנמסרו לי ממקור זה הם מסוף אוקטובר, 1957 ולגבי גני-ילדים רשום שמספר הילדים בגנים בשנת תשי"ח - ועל גידול טבעי ואחר לא דובר פה, כי לכך יש סעיף מיוחד - היה 47,350 גילאי חמש; פה רשום המספר 43,170, אבל אנו יודעים גם שנתון המספר הזה של 43,170 יש מספר מטרים של גילאי ארבע שנכלע כאן. (מר שריד: לא נכללו כאן גילאי ארבע.) גם לא בהתיישבות ולא במקומות בהם יש גנים קטנים? גם אם לא, הרי חסרים כאן לא פחות ולא יותר אלא 4,200 ילד. יתכן מאד שאלה ילדי מיעוטים, אבל הוא בפירוש נתן לי מספרים על הילדים העבריים. שג, לא יכול להיות שגידול הרשת הערבית יהיה כה גדול בשנה זו מטעם פשוט: הרי לא היו להם גננות ומורות נוספות, כפי שזה היה מתבטא אילו 4,100 הילדים היו ילדי ערבים. שאלתי זו היא רק פתח לשאלות אחרות כאשר נגיע לדבר על בתי-הספר.

על שאלתי הראשונה קיבלתי תשובה שבמספרים אלה לא נכללו גילאי ארבע, ולומדים בכיתות גן אלו גילאי חמש. הייתי רוצה להפוך את השאלה ולשאול: האם ידוע כמה ילדים מבין גילאי ארבע כלולים ברשת זו? הייתי רוצה לקבל על כך תשובה. לידיעתכם, חברי הוועדה, ילדים בגיל ארבע היו בשנת תשי"ח בארץ - 46,750.

היו"ר ש. פרסיץ

שאלתי בשבוע שעבר באיזה מקום סופיעים בני-ילדים של המיעוטים ולמה בכלל לא מודגש הדבר.

ההשתתפות בגני-ילדים של רשויות החינוך וארגוני הנשים היא 3,824,600 ל"י ל- 37,123 ילדים, או 102,800 ל"י לילד לשנה. במלים אחרות: 8,566 לילד לחדש רק שכר גננות. סכומים אלה אינם כוללים החזקה, שירותים וכדומה.

ארגוני הנשים מקבלים, לפי הודעתו של מר שריד, 6,950 לילד, מתוך ההנחה שמשרד החינוך חייב לדאוג לרוח ההתנדבות של ארגוני הנשים. אני יודעת שנימים עברו העריכו רוח התנדבות זו ב-30%; אמרו - ב-2/3 שחתפו הגורמים הממשלתיים וב-1/3 ישא הארגון. לפי המספרים שנתתי ועוד אמסור נראה לי שהחשוב לא נעשה באופן מדויק. "הנותן סתנה לחברו - צריך להודיעו; אם משרד החינוך רוצה לשנות ולהעריך את רוח ההתנדבות ביותר מאשר שלישי - הרי צריך לעשות את ההכנות לשם כדי. אבקש לקבל הסבר בנדון.

החזקת הגנים בישונו עולים עולה לילד 197,200 ל"י, ובתוך זה כמובן לא כלולות ההוצאות הסוציאליות, לא ימי מחלה ולא מילוי מקום. דמי חופשת הבראה כלולים בחינוך היסודי, ודמי נסיעות - אני חפצה להניח שהם כלולים בסכום זה. אולם רזרבה לפיצויים איננה כאן והוא הדין בהשתתפות בביטוח לאומי, קופת-חולים ופנסיה. לפי ההשוואה הנ"ל יוצא, שהשליש של ארגוני הנשים יעבור על אחוז גדול וניכר, והייתי חפצה לשמוע מה חושב משרד החינוך לעשות כדי לתקן את הדבר.

נאמר לנו שנעשו ניסויים מסוימים בגנים. היינו רוצים לדעת מה היו הניסויים הללו ומה הוכיחו מבחינה פדגוגית ואיזו השפעה היתה לניסויים האלה על בנין התקציב השנה.

דברי ההסבר אמנם מסתרעים על מאות עמודים, אבל אני למשל אינני יכולה למצוא את ידי ורגלי בחישובים השונים. בכמה כיתות גן לומדים 43,170 ילדים? זה לא ניתן כאן. לא ניתן מספר הכיתות ליד הגנים ולא מספר הכיתות המוחזקות.

כדאי היה לתת פעם לוועדת החינוך את רשימת המקומות שם קיימים גנים כדי לענות גם על שורה שלמה של שאלות שאני אגע בהן אחר-כך בקשר לחסר בענין זה.

על כמה כיתות גן מפקחת מפקחת אחת. אם ברשת יש 20 מפקחות, הרי לפי חשבון פשוט מפקחת אחת מפקחת על 2,158 ילדים או 62 כיתות. אם אני מחלקת את הכיתה ל-35 ילדים, זה אומר שמפקחת יכולה לבקר מכסימום פעמיים בשנה. אילו המפקחת היתה צריכה להיות מפקחת ולא מדריכה - היינו יכולים באיזה אופן שהוא להמתק בזה; אבל מי שיודע את עבודת הגננות במקומות - ואינני מדברת על אלה שיש להם ותק או על המוסמכות שיש להן נסיון; אני מדברת על הבלתי-מוסמכות ועל המוסמכות שאין להן נסיון ואשר קיבלו את חינוכן במוסדות אחרים לגמרי והן בשלחות לתנאי חיים שאינן מתמצאות בהן, לעבודה עם ציבור אנשים זר להן. ואני חפצה לשאול: כיצד ובאיזה אופן אפשר לראות את הדבר בצורה משביעת-רצון או אפילו צורה הנותנת שלווה-נפש, שהדברים הללו סתנהלים כשורה?

האם בתוך כל הניסויים נעשה מעקב אחרי הישגיהם של ילדי עולים בגני-ילדים? האם לא נעשו ניסויים בקשר לפיתוח ידיעת הלשון, עיצוב דמותו של הילד וקידומו לבינה-הספר? וכאן אומר שוב דברים אשר יקפצו את אנשי משרד החינוך. את המחקר בנוגע לנשואה וההשארות אשר הובטח לנו חגיגית לא קיבלנו עד היום, ואילו המספרים והסיפורים שמספרים לנו - חוץ מהדיעות שמגיעות אלינו מתוך ביקורים במקומות ומשיחות - כל אלה מוכיחים שהעניינים אינם כשורה מבחינת הקליטה הרוחנית של ילדי העולים.

האם קיימות כיתות לחינוך מיוחד בגנים, לא שמענו על כך מפי גב' ברט. אני חושבת שלא קיימות כיתות כאלה. ואני חפצה לשאול: מדוע אינן קיימות? האם לא חושבים שבעיה זו שאנו חפצים לפגוש אותה בכיתות לחינוך מיוחד לבינה-ספר איננה עומדת לפנינו גם בגיל זה?

חינוך יסודי: מהי הסיבה שמשכורת המורים בבתי-ספר ליד רשויות חינוך מקומיות מגיע בממוצע ל - 107,500 ל"י; בכיתות בישובים - 123,800 ל"י ובבתי-ספר מוחזקים - 114,900 ל"י? בבתי-ספר מוכרים, שם כביכול השתתפותנו עולה ל- 75%, המשכורת מגיעה ל 90 לירות, ואמנם שם אין חלוקה בין בתי-ספר ליד רשויות חינוך מקומיות ובתי-ספר מוחזקים, אם יש כאלה. הייתי חפצה לדעת מה הן הסיבות לכך.

איך מתחלק התקציב של החינוך היסודי באופן ממוצע בין בתי-ספר ממלכתיים וממלכתיים-דתיים. תקציב בתי-הספר היסודיים המוחזקים עולה על כל סעיפיו ל - 45 מיליון, פלוס החזקה של בתי-ספר מוחזקים ובתוספת ריהוט, ציוד ושיפור דרכי ההוראה היתר החצה לדעת כיצד הדברים האלה מתחלקים.

הפירוט שניתן בדברי ההסבר איננו נותן תשובה לשאלתי הבאה. יש אצלנו סכומים ניכרים להוראת החקלאות בבתי-ספר יסודיים - 130,000 ל"י; מלאכה - 177,000 ל"י; תלמוד - 22,000 ל"י; ציוד לחינוך מוסיקלי - 7,000 ל"י; חינוך גופני - 45,000 ל"י, וכן ציוד ללימודי הטבע וחינוך חזותי ושמיעתי. הייתי רוצה לקבל רשימה בכמה מהכספים האלה נהנים בתי-הספר בישובים, בהתיישבות החדשה, בערי-עולים וכדומה. כיצד הסכומים הללו מתחלקים, פרט לסעיף חינוך גופני שלגביו יש כאן פירוט ונאמר שבתי-ספר מוחזקים וישובי עולים נהנים מסכום של 16,000 ל"י.

לציוד וריהוט לבתי-הספר נתנו השנה בתקציב 500,000 ל"י, מזה 170,000 ל"י לספרי לימוד, או 4.280 פרוטה לילד; מחברות, עפרונות וכדומה - 1.950 פרוטה לילד. עבור המקומות האלה עליהם אנו מדברים כעל נקודות התורפה בחינוך לגבי קליטת ילדי העולים מבחינה חינוכית, לשונית ותרבותית - אנו קובעים לספריה לבתי-הספר 10,000 לירות לשנה, קרי: 260 פרוטה לילד, או - 8 לירות לכיתה לשנה. במלים אחרות - 4 - 3 ספרים לשנה. כיצד אפשר להצדק זאת? מה אנו נותנים כאן? והרי צריך להרגיל את הילדים לקריאה.

אלה הם פכים קטנים, אבל הם כל-כך חשובים לעבודת שדוקא בהם אסור לזלזל.

יש כאן סכום של 10,400 ל"י לטיולים לילדי ישובי הספר, היינו - 250 פרוטה לילד לשנה. אני נותנת לכם את הזכות להסביר לאן אפשר להביא את הילדים האלה וכיצד נקנה להם ערכים של אהבת מולדת וטבע. הורי ילדים אלה אינם באים בחשבון להיות לנו לעזר בצניץ זה. כאשר מגיעים לנערים עובדים - ואין עיני צרה בזה, אבל הם בכל-זאת נערים שעובדים - הרי כאן מוציאים 2.270 ל"י לילד.

בבתי-הספר היסודיים בישובי עולים אין חלוקה לכיתות, ובכלל אינני יודעת כמה כיתות א', ב', ג' ו-ד' יש בכל מקום ומקום, כשם שניתנה החלוקה לגבי מחוזות, כן רצוני לדעת את החלוקה למקומות כדי להגיע לממוצע של מספר הילדים בכיתה.

כמה כיתות קטנות אנו מקיימים עד עכשיו ומה עושים כדי להפטר מהן. שמענו שנעשה משהו בשטח זה, ואני חפצה לדעת עד כמה דברים אלה נעשים במידה מספקת.

בכמה מבתי-ספר אלה נעשים ניסויים לשיפור ההוראה והקליטה הלשונית ובכמה שעות הדבר מתבטא; בכמה מהם היה קיים חינוך טרום-מקצועי; בכמה מהם קיימים מועדונים שנהנים מהתקציב של החינוך המשלים, וכמה ילדים בבתי-ספר אלה הם בכיתות חינוך מיוחד.

כמה בתי-ספר אזוריים קיימים השנה ולכמה ילדים?

האם סעיף "הסעת ילדים" בסכום של 290,000 ל"י מכסה את ההוצאות, או האם יש הוצאה נוספת שנושאים בה ההורים, הפועצות האזוריות או גופים אחרים, ואם כן - בכמה זה מתבטא?

חינוך ילדים פרובלמטיים - מדוע סעיף זה איננו מתחלק לפי ההשתתפות לבתי-ספר יסודיים ליד רשויות חינוך ובין בתי-ספר מוחזקים?

היו"ר ש. פרסיץ:

האם יש להניח שלמרות העובדה שהילדים הנזקקים לחינוך מיוחד העולה לנו באופן ממוצע 252 ל"י במקום 107.500 ל"י - אין רשות החינוך משתתפת בסכום זה אפילו בפרוטה אחת? ואם כן - באיזו פרופורציה? (מר שריד: אין השתתפות כזו.) מה בנוגע לסעיף בחוק חינוך חובה המדבר על חינוך מיוחד והמקנה זכות מסוימת לשר החינוך לחייב עיריות?

קיצוצים בתקן בתי-הספר - עשיתי לי חשבון כמה קיצוץ זה נתן והגעתי לסיכום של 308 משרות. שאלתי כבר בישיבה הקודמת האם דברים אלה נעשים מנימוקים פדגוגיים או משום שהמורים לא הסכימו לתת זאת? (מר שריד: לא קיצצנו.) פה כתוב שנקבעו השעות הבאות: כיתה ה' - 25 שעות; כיתה ו' - 26 שעות; ז' - 27 שעות. אני יודעת שבכיתה ה' היו אצלנו 28 שעות. בבתי-הספר שיש בהם אפשרות להוראת חקלאות ומלאכה היה כתוב גם אז שהיו 28 - 26 שעות. לקחתי את דברי-ההסבר של אשתקד, עברתי עליהם והתברר לי שיש עכשיו הקטנה ב-308 משרות. אני חפצה לדעת האם זה לטובת החינוך? אם אתם אומרים שזה הולך לריבוי כיתות של חקלאות ומלאכה - הייתי חפצה לדעת, להשכלתי, כמה כיתות טרום-מקצועיות קיימות השנה, וכמה שעות מסעיף זה הועברו לצורך זה?

כמה כיתות מלאות קיימות שמוסיפים להן 4 שעות מלאכה, וכמה שעות מקבלת כיתה לא-מלאה בקשר לשאר הלימודים, לא רק לימודי מלאכה וחקלאות?

כמה כיתות ז' - ה' מלאות נהנות מ- 8 - 6 - 4 שעות לימוד מקצוע, אם אין בהן חינוך קדם-מקצועי, ובכמה מכיתות אלו מוסיפים רק 4 - 3 שעות ו- 3 שעות עיוניות כדי להגיע לחקן של כיתה קדם-מקצועית?

כמה כיתות מלאות קיימות במדינה, ומה הממוצע של שעות הלימוד שהילדים מקבלים בהן?

חינוך לנערים עובדים : ליד רשויות החינוך קיימים 161 בתי-ספר בהם 7,738 תלמיד. ההשתתפות היא בערך 84 לירות באופן ממוצע לתלמיד. בבתי-הספר בישובי עולים עולה ילד בממוצע 155 ל"י. מצאתי גם שמדובר על כיתות משולבות - ואמנם בתקציב החינוך התיכון נועד סכום לכיתות משולבות - האם הכוונה היא לכיתות אלה או למשהו אחר?

מה הממוצע של מספר הילדים בכיתה בבתי-הספר?

עברתי על התקציב וראיתי שגם במשרד הסעד וגם במשרד העבודה יש סכומים ניכרים מאד להכשרה מקצועית לנוער. הייתי חפצה לדעת בכמה נהנה מזה תקציב החינוך. כאשר הכירו סוף סוף בשתי שנות לימוד קדם-מקצועי כקימוץ של שנה בבית-ספר מקצועי - והיום קראתי בעתונים שהדבר אושר - אם כך הדבר, הרי לא יתכן שמתקציב בתי-ספר מקצועיים תקציב זה לא יהנה באף פרוטה אחת, ונגזול כספים הדרושים לעבודה חינוכית ונעבירו ללימוד מקצוע על-יסודי.

חינוך מוכר - האם נכון הדבר שהיום מקבל בעצם החינוך המוכר כמעט 100% אם כן, הרי אני חפצה לומר שאני רואה בזה חזרה לשיטת הזרמים בחינוך. לדעת ועדת החינוך ואנשי חוק צריכים לעשות משהו בענין כי לא לכך התכוונו כאשר רבענו את חוק החינוך הממלכתי.

אני מוכרחה לבקש לתת לנו להשכלתנו את רשימת המועדונים החקלאיים. יש רשימה של 105 בתי-ספר להם ניתנת תמיכה כדי לשפר את הכיתות החקלאיות. אני חפצה לדעת כמה נהנים מזה בתי-ספר מוחזקים.

אני חפצה לשאול, מה חושבים לעשות ב- 16,000 ל"י בבתי-הספר המוחזקים שנועדו לחינוך גופני.

חינוך תיכון : מהו תקציב המדינה הכללי לחינוך תיכון. כמה עולה לימוד ילד בבית-ספר תיכון בכל כיתה? הגעתי לממוצע מתוך התקציב שיש בידי ואני חפצה לבדוק האם הוא נכון. אני הגעתי לממוצע של 390 ל"י לשנה.

היו"ר ש. פרסיץ:

אם ילד בחינוך חיכוך עולה בממוצע 390 ל"י, הרי נשאלת השאלה: האם הגיעו לסטביליזציה בתקציב בתי-הספר? אשתדל בעת הדיונים שקיימנו על חינוך חיכוך שמענו שהתשלומים והתקציב שונים בכל בית-ספר. יש מנהלים ומורים המקבלים עבור עבודות שהם לא צריכים לקבל עבורן תשלום נוסף. הדבר משפיע ומכביד של שכר הלימוד. האם על-ידי הריאורגניזציה, על-ידי השתתפות המדינה ב-20% מתקציב כיתות ט'-י' השנה הגענו לסטביליזציה? במה מאימת עלינו עכשיו התנועה להעלאת משכורות המורים האקדמאים? כיצד זה יכול להשפיע על החינוך התיכוני?

האם התשלומים הסוציאליים כלולים בתקציב זה או בתקציב המוצע שבניתם - ואני מדברת על קרן פנסיה, הבראה וכדומה. האם כל זה נותן את התמונה של 390 ל"י בממוצע, או שיש חשלושים אחרים שמותר לגבות בבתי-הספר כמו ששמעתי?

למה מוקדש הסכום של 137,000 ל"י בסעיף "הענקות לחלמידי בית-ספר חיכוך" שם כתוב - השתתפות במפעל הסטיפנדיות מיסודם של הממשלה והסוכנות. פה יש גם כן איזה מפעל משותף וגם מפעל זה מחלק סטיפנדיות. מדוע ניתן פירוס של ההענקות מתוך תקציב משרד החינוך ולא ניתנה החלוקה. זה מונע בעדנו מלקבל תמונה שלמה על מספר התלמידים הנהנים מההענקות.

100,000 לירות לחינוך משולב לנוער בישובי עולים, ואני חשבתי שהדבר קשור בבתי-ספר לנערים עובדים.

ר. הקטיץ: שאלותיה של יו"ר הוועדה מהוות ניתוח מפורט של התקציב באותו חלק שהיא נגעה בו.

כאשר עברתי על התקציב נוכחתי לדעת שיש בו אי-אלה דברים שדברנו עליהם גם בשנים קודמות והם מופיעים עדיין. אחד הדברים הבולטים זו תופעת הנשירה. נכון שאי-אפשר לעשות ניתוח מפורט של הנשירה כי אין פירוס ביחס לכיתות ולגילים השונים; אבל במידה וניתן פירוס של בתי-ספר יסודיים אפשר לראות, שגם בשנה זו חסרו מכיתה ד' לכיתה ה' - 1000 ילדים; מכיתה ה' לכיתה ו' - 2,000; מכיתה ו' לכיתה ז' - 3,000; מכיתה ז' לכיתה ח' - 3,100 ילד. במציאות שלנו, במידה ומגיעים ילדי עולים לכיתות, הנשירה מתבטאת במספרים יותר גדולים. הייתי רוצה לדעת באיזו מידה האחוז שהזכיר שר החינוך בנאומו הוא מתאים למציאות. שר החינוך דיבר על 5% נשירה. אמנם גם זה לא רצוי, אבל אם זה האחוז הרי שיש התקדמות גדולה בענין זה.

נכון שהנשירה לא נגרמה בגלל פיגור; אנו יודעים שיש תנאים סוציאליים המוציאים את הילדים מהכיתות. דוקא בכיתות היותר גבוהות בהן לומדים ילדים היכולים לעזור להוריהם - אחוז הנשירה יותר גבוה. אני יודעת שאותה פעולה שלקראתה התעורר משרד החינוך והתרבות באה בעקבות תופעת הנשירה - וזו הפעולה של החינוך המשלים בכיתה. והנה אמר לנו מר שריד, שיש לפחות 200 משרות המועסקות בכיתות הנוספות הללו. (מר שריד: למניעת ההשארות, לקליטה לשונות ולשפור וחיזוק ההוראה בכיתות ח' - 200 משרות) הדבר מתבטא בסכום של 800,000 לירות. יש תכנית גם ל-50 משרות בכיתות ח' הכלולה כאן.

אני מבקשת לדעת מהו מספר הילדים שמקיף חינוך משלים זה בכיתות? אותו מחקר שהתפרסם על-ידי מוסד סולד, שנעשה בעידוד ובתמיכה של משרד החינוך, מראה חוצאות עגומות מאד. 58% ילדים גמרו את כיתות ה' בציון "בלתי מספיק". זה אומר שמוכרחים להקיף מספר מכסימלי של ילדים בחינוך משלים זה. מהו מספר הילדים הנכלל במשרות הללו?

בקטע זה של החינוך היסודי רצוני להתעכב על החינוך לחקלאות ומלאכה. התקציב לחינוך חקלאי הוא 130,000 ל"י, וכאן יש הגדלה של 25,000 ל"י. ונשאלת השאלה: באיזו מידה מנוצל תקציב זה למספר מכסימלי של ילדים? מזה יורד למשקים לימודיים - 35,000 ל"י, ואם אלה משקים לימודיים של כיתות טרום-מקצועיים, הרי שסכום זה יורד מהסמור שלו מיועדים הכספים. האם המשקים הלימודיים נכללים במסגרת של כיתות שאינן שייכות לכיתות טרום מקצועיות?

ר. הקטיף:

בדברי ההסבר נאמר שהקצב מיועד לאותן כיתות בהן יש תנאים להקניית הלימוד. (קר שריד: בכסף זה יוצרים תנאים) בחוק חינוך חובה נאמר: לחינוך לחקלאות ולמלאכה, ופירושו של דבר שהחינוך לחקלאות ולמלאכה הוא חובה לכל הכיתות. במציאות אני יודעת, שבמידה ואין תנאים - מוחקים את השעות. מסתבר שאין מגשימים במציאות את הסעיף הזה בחוק. כדי ליצור תנאים - דרושים אמצעים, וסכום של 130,000 ל"י לכלי-עבודה, זבלים, זרעים, מכשירים וגם לחדר נסיונות - זה איננו תקציב מספיק. לימוד החקלאות איננו ניתן איפוא לכל ילדי בתי-הספר הלומדים במסגרת חוק חינוך חובה.

הוא הדבר בנוגע לתקציב למלאכה. אמנם תקציב זה הוא יותר גדול - 177,000 לירות, ואינני מבינה מדוע הוא צריך להיות יותר גדול, כי הרי הנהירה לחקלאות איננה כל כך גדולה וצריך לעשות פעולה מכוונת כדי להפנות אנשים לחקלאות, בעוד שללימוד מלאכה הולכים בלאו הכי, אבל גם בתקציב זה יש סכומים להוראת המלאכה ולגבי יצירת תנאים - התקציב איננו מספיק, וגם כאן מוחקים שעות. אני יודע שבבתי הספר, במידה ולא היו בהם תנאים מתאימים, מחקו שעות. צריך ליצור את התנאים כדי למלא אחר סעיף זה בחוק.

אני מבקשת לקבל הסבר בנוגע לחינוך המשלים שלא במסגרת הכיתות, וכוונתי היא להקמת מועדנים, בתי-תלמיד ומגרשי משחקים. חינוך זה מקיף 39,500 ילד. מר מיוחס אמר בישיבה הקודמת, כי לו היו מוסיפים לחינוך המשלים מיליון ל"י, הרי שמיליון זה היה מבצר ומחזק את החינוך היסודי לו מוקצבים עשרות מיליונים. האם משרד החינוך והתרבות לא יכול למצוא מקורות שונים, אפילו מהרזרבה, סכום כדי להפנותו לדבר כל כך חיוני? לא מספיק לשאול שאלות ולקבל עליהן תשובה. מוכרחים להתקדם לקראת פתרון השאלות. אותו סוג עבריינות שצץ בזמן האחרון ושלא הכרנוהו קודם לכן בשנים כתיקונן, אותו אפשר היה למנוע על-ידי הקמת מוסדות אלה שיעסיקו את הנוער בגילים מסוימים בדברים טובים ומועילים מאלה שהוא מוצא אותם בזמן שוטטותו ברחובות. האם אין מחשבה בשנה זו, למרות שהדבר איננו מופיע בתקציב, לעשות נסיון כדי למצוא מקור תקציבי כדי לפתח את הפעולה של החינוך המשלים?

אני באה לשאלת חינוך ילדי המיעוטים. בישיבת הוועדה לא שמענו פרטים על חינוך זה. ביקרנו בכמה בתי-ספר לפני שנה וראינו בתי-ספר ברמה שונה. ראינו בית-ספר שהוא מבחינה חיצונית גם לא נופל מכל בית-ספר בישוב עולים ונחשב לבית-ספר מסודר. לעומת זאת ראינו גם מקומות נחשלים. מחשבה זו צריכה להעסיק אותנו בכנות, בלי חישובים פוליטיים.

רמת החינוך למיעוטים תלויה בשלושה דברים עיקריים: ראשית, הכשרת מורים - ואמנם השנה הכפלנו את מספר המורים בסמינר, והוא הגיע השנה ל-82 לעומת 42 אשתקד. הוסיפו גם תקציב להוצאת ספרים. בעת ביקורנו נחקלנו בבעיה של מחסור בספרי לימוד - ואינני מדברת על ספרי קריאה שעליהם דיבר השר בחשובה לשאילתה. אמנם הגדלנו את התקציב לספרי לימוד ב-10 אלפים לירות, אבל גם התקציב של אשתקד היה כל-כך זעום ביחס לצרכים ולא מתקבל על הדעת, ולכן מוכרחים לחגדיל את התקציב לספרי לימוד, אם רוצים לפתור את הבעיה.

(אחרי-כך רשם א.ס.)

הקטין:

אשר למבנים - אין פירוש בפירוש שאבקש
הייתי רוצה לדעת איך מתבטא בתקציב הפיתוח
ענין הזה של מבנים ומה הן ההשקעות במבנים לבתי-ספר של המיעוטים.

נוכחנו לדעת שהצירוף בגנים, מכל מקום ברוב
גנים, היה גרוע מאד. מה נעשה בשטח זה בגני המיעוטים? אנחנו יודעים
אין שם גבנות רבות. מה חושבים על הגדלת מספר המורים והגבנות?

בבירור על תקציב הפיתוח הייתי רוצה לדעת
הן מספר הכתות הפסולות השנה ובאיזה מקומות נמצאות הכתות האלה.

כאן הייתי רוצה לשאול שאלה נוספת:

ני יודעת שחלק מתקציב הפיתוח מופנה להתיישבות וניתן למועצות אזוריות;
מועצות האזוריות מחלקות את הסכומים בין הישובים; הייתי רוצה לדעת
יך מתחלק תקציב זה, האם זה נעשה על-ידי המלצת המפקח? אם זה נעשה
פי המלצה של המפקח, אני יודעת שבאותו זמן אליו אני שייכת יש הרבה
אד כתות פסולות, ילדים לומדים בצריפים גרועים. אינני יודעת באיזו
ידה יגיע תקציב הפיתוח לישובים אלה.

לא זכרתי את הסכום של תקציב הפיתוח
כלל, כולל כספי הפיס. אם אינני טועה הוא מסתכם בין 8 ל-9 מיליון
בשנה השוטפת.

ר שריד:

נכון.

הקטין:

הייתי מאד רוצה לקבל פירוט: מה יקבלו
בתקציב הפיתוח גם המוסדות להכשרת מורים
שנה זו. אני יודעת שיש מוסדות הזקוקים להרחבה, כי מספר התלמידים גדל
שנה לשנה. לדוגמה אני יכולה להביא את סמינר הקיבוצים אשר מוכרח לבנות
קב הגידול.

אשר להכשרת מורים, אין חלוקה סדווייקת.
שנה חלוקה של מספר המוסדות ומספר התלמידים בכל מוסד, והדיספרופורציה
יא גדולה מאד - מתחילה מ-40 תלמיד בכתה עד למספר קטן מאד בכתה. הייתי
וצה לדעת כיצד יחלקו את הכספים להכשרת מורים. לסעיף זה מוקצבים שני
יליון ל"י, סכום לגמרי לא מבוטל. איך הוא יחולק?

ישנה הקצבה לצירוף ללימוד הטבע בנתי-
פר יסודיים; באר-שבע - 550 ל"י, עמק חפר - 550 ל"י, כפר-מלל - 550
ל"י, חולתה - 450 ל"י. אינני יודעת את מי מקיף עמק-חפר, מפני שזה
זור שלם, אבל אני יודעת מה זה כפר-מלל ומה חולתה. חולתה היא מרכז
לימוד הטבע באזור החולה. במשך כל הקיץ זורמים מורים מסמינרים
ונים לחולתה. המוסד הזה בחולתה ראוי שניתן לו לפחות תמיכה שווה
לא קטנה ב-100 ל"י, אם כי ההפרש הזה של 100 ל"י אינו מהווה משקל בפני
צמו.

רוזאל צאנר:

קודם-כל אני רוצה להציע להעביר את
השאלות בסעיף הכשרת מורים וחינוך גבוה

ישיבה הבאה.

בקשר לחינוך היסודי. לסעיף שיעורי-עזר
ייתי רוצה לקבל רשימה של המקומות בהם הונהגו שיעורי-עזר: באיזה מקומות,
איזה מקצועות וכמה תלמידים נהנים מהם? האם יש איזה תקן שסטנו
זחילים בשיעורי-עזר? למשל, חמשה תלמידים רשאים לקבל שיעורי-עזר או לא?
אם יש מקומות שפנו ודרשו לתת להם שיעורי עזר ולא נענו? כמה מוצא על
יעורי-עזר והאם הרשויות המקומיות משתתפות בזה? האם יש שיתוף-פעולה
ל ועדי ההורים שליד בתי-הספר בהוצאות אלה?

בנוגע לחינוך המיוחד. שמענו הרצאה מקיפה וכוללת שמתוכה השתמע שדרוש עוד הרבה כדי לקדם את החינוך המיוחד ואת צרכיו. ברצוני לשאול: כמה כתות תפתחנה השנה, האם עומדים לפתוח גם מוסדות מלאים ובאיזה מקומות? בעיקר אם נשים לב לעובדה שמספר עצום של ילדים מחכים בתור למוסדות של משרד הסעד, ואין כל סיכוי שהם ייקלטו איזה פעם, האם יש תיאום בין משרד הסעד ובין משרד החינוך בשטח זה?

אני רוצה להביא דוגמה קונקרטית: מכירה אני ילד מפגד, הגר בקריית-שלום שליך תל-אביב, וניתנה הוראה לרשום אותו בבית-הספר לחינוך מיוחד בקריה. בכדי להגיע לשם הוא צריך לבסוע בשני אוטובוסים והוא אינו מתמצא. אמו היא שכירת יום, המפרנסת היחידה, ואם היא תצטרך להסיעו לא תוכל להופיע בזמן לעבודה. אני רוצה לשאול: על מי חובת ההסעה? האם יש מחשבה להקים סניף של בית-הספר בקריה לאזור הדרומי ומי חייב לבוא לעזרת סקרה כזה?

שמענו מהגב' ברט שהטסטים שהיו גהוגים עד כה היברר שהיו קשים ולא מתאימים, לאור העובדה שחלק מהילדים, יוצאי ארצות המזרח, אינם מבינים בתמונות ואינם מתמצאים בטסטים האלה. נאמר שעומדים להכין טסטים חדשים. שאלתי היא, האם יבוקרו מחדש אלה שנקבעו כמפגרים, האם יהיו כאלה שיוחזרו לבית-הספר או כולם יצטרכו להמשיך הלאה, למרות שהטסט ישונה לטובה?

לענין החינוך המשלים. האם יש מועדונים לגיל חמש והאם רשאים המועדונים הקיימים במקומות השונים לקבל ילדים בגיל חמש? כמה דרוש, מבחינת התקציב, כדי להצמיד את החינוך המשלים לבתי-הספר בישובי העולים ולעשות אותו חלק בלתי נפרד של החינוך, בטגמה להגיע לחינוך יותר שלם בבתי-הספר בישובים אלה? האם אפשר לקבל את הרשימה של המקומות בהם יש בתי-תלמיד, מועדונים וריכוזי-נוער? בכמה ישובים אין בכלל פעולה של חינוך משלים? האם יש מקומות שפנו, ביקשו חינוך משלים, ולא נענו? מה דרוש כדי למלא דרישותיהם של מקומות אלה? האם כל הרשויות המקומיות המטילות אגרה שואבות מאגרה זו גם כספים לחינוך משלים? אם לא - האם יש בדעת המשרד להורות לרשויות המקומיות שהאגרה תשמש גם צרכים אלה, או שגם להבא האגרה תהיה לצרכים כראות עיני המקום.

האם יש חינוך משלים ליד בתי-ספר חקלאיים? האם יש שותפות בין משרדים אלה ובמה היא מתבטאת?

האם יש סקר על התלמידים בחינוך הקדם-מקצועי - כמה החלו ללמוד, כמה ממשיכים, כמה סיימו וכמה נשרו? כמה מן הנוגרים ממשיכים בלימוד מקצוע לאחר שהחלו בו בבית-ספר יסודי? האם התכנית של החינוך הקדם-מקצועי עומדת במבחן? ואם כן מה פשר הידיעה שקקאטי, שאמנם יכנסו לכתה ב' של בית-ספר מקצועי אולם לכתה מיוחדת. סדו ע יש צורך להקים כתה מיוחדת בשביל התלמידים הללו?

מה הם השיפורים בתכנית הלימודים בכתות הסרום-מקצועיות לבנות? שמענו על הגבלות בחינוך הקדם-מקצועי לבנות, שמענו שהוא מוגבל למספר מקצועות מצומצם כתפירה, ביסול וכד'.

אני עוברת לחינוך התיכון. כמה מוצא לחינוך תיכון בארץ? כמה עולה החזקת תלמיד? במה מתבטאת השתתפות הממשלה או הרשויות המקומיות על כל ילד?

אשר לשכר לימוד מודרג והשפעתו על ילדי פרברים, מיעוטי יכולת ועדות המזרח - האם תכנית זו הוכחה כטובה בשביל היהודים הללו או לא? מהו אחוז הנשירה, כי שמענו שהנשירה אינה נובעת רק מקשיי הקליטה אלא גם מתוך קשיים כלכליים. אמנם תכנית זו רק החלה, אבל יש מקרים רבים שההורים אינם יכולים לעמוד במעמסה הכלכלית ומוציאים את הילד, אפילו באמצע השנה, ומפנים אותו לעבודה.

מהי האבחנה בין השלמה לכתות ומקדמה לכתות?

ישנו סעיף - תמיכה במוסדות הקולטים ילדי עולים. האם סעיף זה מכווין למוסדות מסויימים וסי הם המוסדות הללו? האם אלה מוסדות שעומדים להפתח בישובים שקולטי עליה או הכוונה היא לכתות שקלטו כך וכך ילדי עולים. לשם מה בקבוצת תמיכה זו? האם מסכום יוצא למשכורת מורים, האם נתקלתם בקשיים בהשגתם, או שהסכום מיועד לספרים ולציוד?

בנוגע למגמה המזרחית או המזרחנית בבתי-הספר התיכוניים, מצויין שיש בששה בתי-ספר תיכוניים, 2 כתות בכל אחת מהערים הראשיות. לא ניתנו מספרים כמה תלמידים לומדים בכתות אלה, ואני מעונינת לדעת, מפני שאני חושבת שיש ערך רב ללימודים הללו, גם הילתי רוצה לדעת מה נעשה בכיוון זה כדי לעודד את הנטייה ללימודים אלה בקרב הנוער.

אשר לבחינות הבגרות. האם יש איזה סקר זל התוצאות בשנה האחרונה? האם חל שיפור באחוז הנכשלים? באיזה מקצועות קיימת עוד הנטייה לכשלונות? האם המצב באנגלית ובמתמטיקה שופר? היתה ידיעה שבבחינת הגמר למתמטיקה, למגמה הספרותית, היתה טעות באחת השאלות אשר גרמה לכשלון כ-30% מהנבחנים. האם משרד החינוך יביא זאת בחשבון? ואם תינתנה הוראות להקל על הציון של התלמידים האלה?

מדובר על כתות מעבר. כמה תלמידים זכורים בהן ומה הכנתן של הכתות הללו לגבי העברתם של התלמידים הללו? ואם הכתות הללו הן בין ח' לט' או בבית-הספר התיכון עצמו?

אני עוברת לשאלת הסטיפנדריות לתלמידים ולומדים מחוץ למקום מגוריהם, דבר שאני מאד מחשיבה. כמה תלמידים נהנו מתמיכה זו, והאם יש מגמה לתת לנער כזה איזו עבודה בבית-הספר, בספרייה או בכרטיסיה, כדי שהוא ירגיש שמחזיר משהו?

בסעיף, השתתפות בשכר לימוד מודרג נקבע סכום של 980 אלף ל"י לצורך זה. מהפירוט מתברר שלשם ארגון ההסדר של שכר לימוד מודרג נקבע סכום של 22 אלף ל"י. אני חושבת שהפרופוזיציה כאן גדולה מאד, שמתוך 980 אלף ל"י לוקחים סכום של 22 אלף ל"י בשביל הוצאות אדמיניסטרטיביות. פירוש הדבר שאפשר היה לתת לעוד 150 תלמידים סטיפנדיה מלאה של 140 ל"י או למספר יותר גדול מזה - סטיפנדיה חלקית, במקום להושיב עוד פקידים שישקלו כמה מרוויח אביו של הילד. אני חושבת שזוהי אזהרה לגבי החששות שנשמעו כאשר הובאה התכנית של שכר לימוד מודרג, חששות לגבי זה שחלק מהכספים יצטרכו להוציא על בודקים ופקידים. לכל הדעות זה שייך לסוג ההוצאות הכלליות של מערכת החינוך בארץ. אינני יודעת על שמכור של מי צריך להטיל את ההוצאות האלה - על הממשלה או על הרשויות המקומיות - אבל זה לא יכול לחול על כסף שנועד לעזור לתלמידים, כי זה גורע מ-150 תלמידים סטיפנדיה מלאה של 140 ל"י.

האם יש בדעת משרד החינוך לדרוש ולעשות צעדים למען ריכוזם של כל בתי-הספר העל-יסודיים, החקלאיים והמקצועיים, במבנה אחד של חינוך על-יסודי במדינה, בראשותו של משרד החינוך ובשיתופם של משרדים אחרים, שמתוך עבודתם המשותפת צומחת הפעולה במסגרת החינוך הזה?

לענין התודעה היהודית. דובר בזמנו הרבה על התודעה היהודית ועל כך שיוסיפו שעות לתודעה יהודית, אבל איני רואה בתקציב כל רמז לכך. במה זה יתבטא ואיך זה יבוצע?

פ. זוארץ: (א) האם יש פיקוח על אספקת ספרים בבתי-ספר מוחזקים. במקומות בהם יש בעקבות תלונה שהובאה לפני על-ידי שלטון מקומי? שאלה זנ אני שואל מנהל בית-הספר הדתי בקריית שמונה.

(ב) שאלתי השניה נוגעת לספריות, ואני מתכוון לספריות בישובי עולים. הספריות שהיו קיימות לפני שנה-שנתיים אינן קיימות עוד היום. כאשר עזבתי את הנהלת בית-הספר בו עבדתי היה בבית-הספר ספרייה של 600 ספר. כיום אין אף ספר. האם יש פיקוח על ספריות?

(ג) הכשרת מורים. אני רואה ששני חודשי החופש הניתנים למורים אינם מהווים חופש של סמך בשביל המורים, מפני שרוב המורים עסוקים בחדשים אלה בשיעורי השתלמות, שאלתי היא: האם אי-אפשר להנהיג שיעורי השתלמות בכתב, שהמורים יקבלו במשך כל השנה, כך שיוכלו ליהנות מהחופש שלהם?

(ד) שאלתי הבאה נוגעת לענין החוות. ליד שבות-עם, יש חווה שאני מכיר אותה, אבל הצרה היא שהתלמידים הולכים לבדם לחווה ורוב רובם של התלמידים נושרים באמצע. יש בזבוז של זמן ואם כי המטרה רצויה אין היא מושגת למעשה. אולי אפשר להוסיף כמה שעות עבודה למורה כדי שילווה את התלמידים אל החווה ובחזרה.

י. סטילנסקי:

שאלתי הראשונה היא היפוטטית בלבד. בניה שיבוא יום וכל עניני החינוך במדינה ירוכזו במשרד אחד. האם פירוש הדבר יהיה גם קיסוף וחיסכון? ואם כן - באיזה סכום יסתכם חיסכון זה? יש יתרונות מסויימים לפיצול בשטח זה, משום שאז כל שטח-פעולה הוא בן-יחיד במשרד והוא מקבל את מלוא תשומת-הלב. יש יתרונות אחרים לריכוז, שאינני רוצה לעמוד עתה עליהם, אבל אם משרד החינוך יהיה השליט היחיד על כל עניני החינוך האם זה יתבטא בקיסוף אדמיניסטרטיבי או לא?

בתי ספר מוחזקים. האם יש התקדמות בנתי-הספר האלה, האם הם נעשים לאט לאט לבתי-ספר רגילים או שהתהליך הזה הוא איטי?

ביחס לבתי-ספר אזוריים - האם גם מפעל זה הולך ומתקדם? לדעתי הנסיון של השנתיים-השלוש האחרונות היה כל-כך חותך על תוצאותיו, שנדמה לי כי זוהי דרך המלך. האם באמת נראה הדבר, בשעה שמסתכלים על מפת בתי-הספר, האם מסתמנת דרך כזו של בתי-ספר אזוריים?

אשר לבתי-הספר התיכוניים יש לי, שאלה אחת על אוחה מגמה פדגוגית. בראשית החורף הזה שאלתי בספקנות על יעילותה וטיבה של מגמה זו והתשובה לא סלקה את הספיקות. האם בשנת החקציב הבאה ימשיכו בנסיון זה של מגמות פדגוגיות, שלפי דעתי זה אחיזה-עיניים, או שנוכח לדעת שמגמה זו תיהפך לאמתית אם יניחו לה לעבור על פסים של בתי-ספר שזה תפקידם?

ח. מגורי-כהן:

אני רוצה לשאול שאלה בקשר להכשרה גופנית. כל הסכום המוקצב לחרבות הגוף מסתכם ב-217 אלף ל"י בקירוב, וזה כולל מפעלי הדרכה, איגודי ספורט, השתתפות בישובי עולים, פיקוח רפואי, התקציב ספורט, מכון וינגייט ועוד. לכל הסעיפים האלה מוקדש סכום כה זעיר. לא פעם עוררנו את השאלה, שכנראה אין תשומת-לב מספקת על סעיף זה שאיננו מדביק את ההתקדמות שיש בסעיפים אחרים, בשעה שכל קיומנו בנוי במידה לא מעטה על תרבות הגוף, מפני שזו אחת הדרכים להבראת הנפש. היום במרבית המקומות הנוער עזוב לנפשו. בארגוני נוער שונים מאורגן חלק זעום של הנוער. גם הסכום הזה של 22 אלף ל"י הניתן לאיגודי הספורט השונים, אני יודע מהי חלוקתו, חלוקה ללא כל הצדקה. אני שואל: למה סעיף זה נשאר כפי שהיה לפני כן? האם באמת סכום זה מספיק בשביל ישובי העולים, האם באמת קיים משהו בכל ישוב וישוב?

בקשר למכון וינגייט. אני יודע שאשקד דובר על-כך הרבה, המכון הזה עומד להיות לאיזה דבר בעל חשיבות גדולה, לא רק בשביל האזרחים אלא גם בשביל הצבא, אבל הסכום המוקצב אינו מוכיח שיש יחס מתאים לצרכים של תרבות הגוף בשביל בני הנוער במדינה, והייתי מבקש הסבר למה טעיה זה נשאר מוקפא.

הינני ש. פרסיץ:
לפנינו 20 דקות עד סיום הישיבה. אם נציגי המשרד יוכלו להשיב על מספר שאלות נוכל

לנצל את הזמן הנוותר.

ד"ר אבידור:

יש כמה שאלות שהיו בעצם בקשות להמציא רשימות שונות. זה כרוך בעבודה טכנית, אבל נעשה מאמץ להכין את החומר הזה. כמה שאלות נוגעות למספרים ואני רוצה להגיד מראש שלא נוכל לתת מספרים מדוייקים מפני שאין לנו עוד מפקד.

בזמן הנוותר חושבני שנוכל להשיב לשאלה בקשר

לקופת הפנסיה.

ד"ר בצלבוני:

קופת הפנסיה היתה בנויה על כך, שהמורים הפרישו 5% ממשכורת היסוד שלהם ומשרד החינוך הפריש 5% מאותה משכורת לקופת הפנסיה. כך היה נהוג עד ה-1 באפריל 1957, עד חיסול קופת הפנסיה. הקופה נמצאת עכשיו במצב של פירוק. הסכום שהממשלה הפרישה לא הופיע בחקציב כסכום נפרד, הוא היה כלול בחישובי המשכורת והסכום שמופיע עד עכשיו בחקציב בשם "קופת פנסיה" הוא אחר לגמרי.

כאשר בדקו את קופת הפנסיה התברר שלפי תקנותיה היא מוכרחה לפשוט את הרגל, אם ימשיכו לנכות מהמשכורת כפי שניכו ואם ימשיכו לשלם לפנסיונר כפי שנהגו לשלם.

קופת הפנסיה היתה בנויה על ההנחה שתהיה הקפאת שכר המורה. כשהוקמה הקופה שכר היסוד היה 9 ל"י למשכורת החחלתית ו-18 ל"י למשכורת סופית, וחשבו שהמורה יוכל לקבל 50% מסכום זה. בינתיים השכר עלה ובמקום 9 ל"י הגיע ל-100 ל"י ובמקום 18 - ל-210 ל"י. את ההפרש הזה לא הביאו בחשבון כאשר קבעו לפני 30 שנה שצריך לנכות 5%. זהו אחד הגורמים שקופת הפנסיה גומרת עם גרעון בחשבון האקטוארי בסך 24 מיליון ל"י. הסבה השניה לגרעון זה - הקופה נוסדה בזמנים כאשר משכורת של 9 עד 18 ל"י סיפקה את הצרכים.

סיבה אחרת היא כניסת הביטוח הלאומי ל"משחק" הזה. הביטוח הלאומי מקבל מהמורה ומהמעביד גם יחד 2.5% מהמשכורת הכוללת, ז.א. גם תוספת יוקר וגם תוספת משפחה. מזה משלם המעביד 1.5% והעובד 1%. לפי ההסכם שקיים בין הביטוח הלאומי לבין קופת הפנסיה בארץ, מפרישים את הסכום הזה מנכיונות המעביד והמורה ואין מוסיפים נכוי נוסף; המורה יקבל, כשיצא לפנסיה, חלק מהביטוח הלאומי והתשלום הזה ינוכה מהתשלום שקופת הפנסיה היתה צריכה לשלם. אם מנכים את 2.5% מאותו סכום של נכיון משותף, יוצא למעשה שקופת הפנסיה מקבלת לא 10% של משכורת היסוד של המורה אלא 4.4%, מפני שיש הפרש בין משכורת יסוד והמשכורת הכוללת.

כל זה לא כולל את בעיית ההתייקרות. קופת הפנסיה לא שלמה לפנסיונרים התייקרות. ההתייקרות שולמה 50% על-ידי הממשלה ו-50% על ידי מגבית פנימית של המורים. משום-כך שלמנו בשנה שעברה על חשבון ההתייקרות 360 אלף ל"י, וזהו הסכום המופיע בחקציב.

מצב זה של הקופה, מחד, ודרישתם של המורים לתת להם אותם זכויות שיש לעובדי מדינה, מאידך, הביאו ללדי כך שחל שינוי בצורת התשלום של הפנסיה של המורים. השינוי הוא בזה שעכשיו הפנסיה היא חקציבית ולא מצטברת, והמדינה קיבלה על עצמה, כמו לגבי כל עובד, לשלם למורה את הפנסיה, כאשר יגיע לגיל הפרישה.

החלק של המעביד לא מגיע לו.

מר שריד:

אני מדברת ראשית כל על חלקו הוא וגם על החלק של המעביד.

א. רזיאל-נאור:

השאלה היא שאלה.

ד"ר כצנלבוגן:

המורה יורש זכויות כה רבות, שהחסכוניות שלו, שהיו מחקופה שהשכר היה 9 ו-18 ל"י, אחרת המדינה היתה יכולה לומר: נחחיל את החשבון מ-14 במאי 1948, נחזיר לכם מה שהצטבר לזכותכם. זה לא היה כדאי בשביל המורה.

מר שריד:

המורה רכש לו זכויות על יסוד האקנות שלא פרטתי לגמרי, פרט לדברים שהזכרתי, אבל יש עוד הרבה דברים קטנטנים שמעמידים את המורה במצב יותר טוב, וזה נובע מתנאי עבודתם של המורים שאי אפשר לבטל אותם. המדינה הסכימה להתחשב בכל זה בלי להכנס לחשבון הפרטי של כל פרט. יכול להיות שמנקודת ראותו של הפרט, הוא יוכל לקבל 100,60,50 או 200 ל"י מכסימום, אבל זה לא כדאי לו. המורים רכשו להם זכויות שעולות למדינה הרבה יותר מאשר החסכון הזה שהם צברו ושהמדינה תקבל ממנו רק המחצית. כי המחצית השניה תעבור למרכז המורים, והוא יסדר את חשבון עם כל מורה.

ד"ר כצנלבוגן:

הממשלה תקבל רק את חלקה, השאר יעבור למרכז המורים, ז.א., אפשר לומר שהשאר עובר למורים, מפני שמרכז המורים יחליט כיצד לנצל את הכסף הזה. אם ימצא מורה, פרט, שידרוש את הכסף חזרה, יתכן שיצטרכו להחזיר לו את הכסף, אבל זה יהיה ענין בין מרכז המורים לעיין הפרט.

מר שריד:

הישיבה ננעלה בשעה 11.00.